ĢENERĀLADVOKĀTA FILIPA LEŽĒ [*PHILIPPE LÉGER*] SECINĀJUMI,

sniegti 2004. gada 23. septembrī [1]

1. Šajā lietā no jauna tiek izskatīts jautājums par to, kā interpretēt Regulu (EEK) Nr. 259/93 [2], kura paredz nosacījumus un procedūras noteikumus, kas piemērojami atkritumu pārvadājumiem starp dalībvalstīm. Jautājums ir, vai un kādā mērā valsts, no kuras veicams atkritumu pārvadājums, kompetentajai administratīvajai iestādei, ko sauc par "nosūtītāja kompetento iestādi", ir tiesības iebilst pret šo pārvadājumu, ja apstākļi, kādos ir veicama attiecīgo atkritumu pārstrāde (reģenerācija) galamērķa valstī, neatbilst kritērijiem vai valsts tiesiskajam regulējumam, kas ir piemērojams šīs iestādes valstī un kas ir stingrāks nekā galamērķa dalībvalstī spēkā esošie kritēriji vai tiesiskais regulējums.

2. Tādējādi šajā lietā Tiesai būtu jānosaka nosūtītāja kompetentās iestādes pilnvaras saistībā ar atkritumu pārvadājuma procedūru un, iespējams, jāizlemj, vai ar Regulu noteiktā pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu brīva aprite liedz minētajai iestādei piemērot savā valstī spēkā esošās veselības un vides aizsardzības normas, kuras ir stingrākas nekā tās, kas ir spēkā galamērķa dalībvalstī.

3. Pirms ar pamata prāvu saistīto faktu izklāsta īsi raksturošu Kopienas vides politikas attīstību un principus, kā arī atvasināto tiesību aktu noteikumus, kuri ir vispiemērotākie atbildei uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem.

I — Kopienu tiesības

A — *Kopienas vides politika*

4. Vides aizsardzība pēdējā laikā pakāpeniski ir tikusi ieviesta Kopienas tiesībās. Tiešām,

1 — Oriģinālvaloda — franču.

2 — Padomes 1993. gada 1. februāra Regula par uzraudzību un kontroli attiecībā uz atkritumu pārvadājumiem Eiropas Kopienā, ievešanu tajā un izvešanu no tās (OV L 30, 1. lpp.), kurā grozījumi ir izdarīti ar Komisijas 1998. gada 18. maija Lēmumu 98/368/EK (OV L 165, 20. lpp., turpmāk tekstā — "Regula").

šis jēdziens nav vai gandrīz nav bijis iekļauts pamatlīgumos [3]. Tiesību tālākveidošanas gaitā Tiesa 1985. gada 7. februāra spriedumā lietā *ADBHU* [4] ir noteikusi, ka vides aizsardzība veido "vienu no būtiskiem Kopienas mērķiem", tādējādi piešķirot tai tādas obligātas prasības statusu, ar kuru varētu attaisnot valsts pasākumus, kas traucē preču brīvu apriti. 1987. gadā, kad stājās spēkā Vienotais Eiropas akts, primārajos tiesību aktos, EK līgumā iekļaujot 130.r, 130.s un 130.t pantu, tika noteikts juridiskais pamats Kopienas darbībām vides aizsardzības jomā [5]. Līgumā par Eiropas Savienību, kas parakstīts Māstrihtā 1992. gada 7. februārī, šīs darbības ieguva patstāvīgas politikas statusu. Amsterdamas līgums, kas stājies spēkā 1999. gada 1. maijā, vēl vairāk pastiprināja minētās politikas prioritāro stāvokli, ieviešot principu, ka vides aizsardzības prasībām jābūt integrētām citās Kopienas politikas jomās, EKL 6. pantā, kas izstrādāts šim nolūkam un ietverts Kopienas pamatprincipiem veltītajā Līguma daļā.

5. Kopienas vides politikai jāpalīdz sasniegt četrus mērķus, kas uzskaitīti EKL 174. pantā. Pirmais mērķis attiecas uz vides kvalitāti trijos aspektos, t.i., tās saglabāšanu, aizsardzību un uzlabošanu. Otrais mērķis ir aizsargāt cilvēku veselību. Trešais mērķis ir dabas resursu apdomīga un racionāla izmantošana. Ceturtais mērķis ir starptautiskā līmenī veicināt pasākumus, ar kuriem tiek risinātas reģionu vai pasaules mēroga vides problēmas.

6. Minētā politika pamatojas uz šādiem četriem principiem: piesardzības principu, kas ļauj veikt tūlītējus pasākumus, ja pastāv būtiska un neatgriezeniska kaitējuma videi risks; preventīvās darbības principu, kas iesaka jau no paša sākuma nepieļaut piesārņojuma vai kaitējuma rašanos, veicot pasākumus, kas novērš zināmo risku; principu, ka videi nodarīts kaitējums jālabo, pirmām kārtām novēršot tā cēloni, kas nozīmē, ka jārīkojas attiecībā uz objektu, kuram ir tieša vai netieša ietekme uz vidi, un kas Kopienu tiesību aktos par atkritumu pārvadājumiem izpaužas kā "pašpietiekamības un tuvākās vietas izvēles" princips; un "piesārņotājs maksā" principu, kas prasa, lai persona, kas rada piesārņošanas risku vai izraisa piesārņojumu, sedz novēršanas vai atjaunošanas izmaksas.

3 — Runājot par Romas līgumiem, EK līgumā nebija nekāda īpaša noteikuma par vidi, taču *Euratom* līgumā bija ietverta nodaļa par sabiedrības un darbinieku veselības aizsardzību pret draudiem, ko rada jonizējoša radiācija. Savukārt EOTK līguma 55. pants attiecās uz darbinieku drošību.

4 — 240/83, *Recueil*, 531. lpp., 13. punkts.

5 — EK līguma 130.r un 130.s pants jaunajā redakcijā pēc grozījumiem ir kļuvuši attiecīgi par EKL 174. un EKL 175. pantu, un EK līguma 130.t pants ir kļuvis par EKL 176. pantu.

7. Ir arī jāuzsver, ka Kopienas rīcībai vides jomā jātiecas panākt augstu aizsardzības pakāpi. Šī prasība, kas ar Amsterdamas līgumu ietverta EKL 2. pantā, ir atkārtota vairākos EK līguma pantos [6].

8. Visbeidzot, Kopienas kompetence vides jomā nav ekskluzīva. Pirmkārt, uz to attiecas subsidiaritātes princips. Otrkārt, dalībvalstis dala kompetenci ar Kopienu. Tādējādi saskaņā ar EKL 176. pantu gadījumos, kad Kopiena ir ieviesusi vides aizsardzības pasākumus, dalībvalstis var uzturēt spēkā un pat ieviest stingrākus aizsargpasākumus. Šī dalītā kompetence izpaužas arī drošības klauzulās, kas gadījumos, kad Kopiena ir paredzējusi saskaņošanas pasākumus attiecībā uz iekšējā tirgus izveidi un darbību, atļauj dalībvalstij atstāt spēkā atkāpes saturošus valsts noteikumus EKL 30. pantā minēto iemeslu dēļ vai lai aizsargātu vidi, un pat ieviest atkāpes saturošus valsts noteikumus ar nosacījumu, ka tie pamatojas uz jaunākajiem zinātniskajiem datiem [7].

9. Nākotnē vides tiesību pamatprincipu svarīgums varētu pieaugt, jo Līguma par Konstitūciju Eiropai projekts, ko dalībvalstu un to valdību vadītāji pieņēma 2004. gada 18. jūnijā, par Eiropas Savienības mērķiem nosaka Eiropas un pat Zemes ilgtspējīgu attīstību, kā arī vides augsta līmeņa aizsardzību un tās kvalitātes uzlabošanu [8]. Eiropas Savienības Pamattiesību harta, kas pasludināta 2000. gada 7. decembrī Nicā un kas iekļauta minētā līguma projekta II daļā, savukārt paredz, ka "augstam vides aizsardzības līmenim un vides kvalitātei jābūt integrētai Savienības politikā un jābūt nodrošinātai saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības principu" [9]. Vēl ir jānorāda, ka norādes uz vides aizsardzību ir atrodamas vairāku dalībvalstu konstitūcijās [10].

6 — EKL 2. pants, EKL 95. panta 3. punkts un EKL 174. panta 2. punkts.

7 — EKL 95. panta 4. un 5. punkts. Skat. arī EKL 174. panta 2. punkta otrajā daļā paredzēto drošības klauzulu.

8 — 3. un 4. pants.

9 — 37. pants.

10 — Skat., it īpaši, Beļģijas Karalistes, Grieķijas Republikas, Spānijas Karalistes, Somijas Republikas un Ungārijas Republikas konstitūcijas. Turklāt Francijas Nacionālā asambleja plāno apstiprināt vides hartas pievienošanu savai Konstitūcijai.

B — *Kopienu tiesību akti atkritumu pārvadājumu jomā*

1) Direktīva

10. Direktīva 75/442/EEK [11], ar kuru piemērojamie noteikumi tika pieņemti, pamatojoties uz Līguma 130.s pantu, kas pilnvaro Eiropas Savienības Padomi paredzēt pasākumus, lai īstenotu Kopienas vides politiku, paredz nodrošināt augsta līmeņa vides aizsardzību [12]. Tajā ir norādīts, ka, lai sasniegtu šo mērķi, dalībvalstīm papildus pasākumiem rūpīgai atkritumu apglabāšanai un reģenerācijai jāveic pasākumi, lai ierobežotu atkritumu rašanos, jo īpaši veicinot bezatkritumu tehnoloģiju un otrreiz pārstrādājamu un atkārtoti izmantojamu produktu ražošanu [13]. Tā paredz arī samazināt atkritumu apriti, izveidojot integrētu un pietiekamu atkritumu apglabāšanas tīklu, lai nodrošinātu iespēju Kopienai kļūt saimnieciski patstāvīgai to atkritumu apglabāšanas ziņā, ko tā rada, un arī dalībvalstīm virzīties uz minēto mērķi.

11. Tās 4. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka "dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu atkritumu reģenerāciju vai apglabāšanu, neapdraudot cilvēka veselību un neizmantojot metodes vai darbības, kas varētu radīt kaitējumu videi [..]".

12. Tās 7. pants noteic, ka, lai sasniegtu mērķus, kas, it īpaši, paredzēti 4. pantā, dalībvalstīm pēc iespējas drīz jāsagatavo viens vai vairāki atkritumu apsaimniekošanas plāni.

13. Tā arī noteic, ka jāparedz atkritumu apglabāšanas un reģenerācijas uzņēmumu atļauju sistēma un inspicēšana [14].

2) Regula

14. Regula tāpat ir pieņemta pamatojoties uz Līguma 130.s pantu. Ar to aizstāj Direktīvu 84/631/EEK [15], lai Kopienā īstenotu 1989. gada 22. marta Bāzeles Konvenciju par kontroli

11 — Padomes 1975. gada 15. jūlija Direktīva par atkritumiem (OV L 194, 39. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 1991. gada 18. marta Direktīvu 91/156/EEK (OV L 78, 32. lpp.) un ar Komisijas 1996. gada 24. maija Lēmumu 96/350/EK (OV L 135, 32. lpp., turpmāk tekstā — "Direktīva").

12 — Direktīvas 91/156 [preambulas] pirmais un ceturtais apsvērums.

13 — Direktīvas 91/156 [preambulas] ceturtais apsvērums.

14 — Direktīvas [preambulas] desmitais apsvērums un 9.–14. pants.

15 — Padomes 1984. gada 6. decembra Direktīva par bīstamo atkritumu pārrobežu pārvadājumu pārraudzību un kontroli Eiropas Kopienā (OV L 326, 31. lpp.).

pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu [16]. Tās mērķis ir izveidot tādu procedūru saskaņotu sistēmu, saskaņā ar kurām atkritumu aprite var būt ierobežota, lai aizsargātu vidi [17].

15. Regulas II sadaļā ir paredzēta procedūra, kas piemērojama atkritumu pārvadājumiem starp dalībvalstīm. Regulas II sadaļas A nodaļa, kurā ietilpst 3.–5. pants, attiecas uz apglabāšanai paredzētajiem atkritumiem, un tās pašas sadaļas B nodaļa, kurā ietilpst 6.–11. pants, attiecas uz pārstrādei (reģenerācijai) paredzētajiem atkritumiem. Pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumiem piemērojamie noteikumi nav tik stingri kā tie, kas attiecas uz apglabāšanai paredzēto atkritumu pārvadājumiem. Šī atšķirība starp kārtību, kas piemērojama attiecīgi apglabāšanai un pārstrādei (reģenerācijai) paredzētajiem atkritumiem, ir izskaidrojama ar Kopienas likumdevēja vēlēšanos nodrošināt pārstrādes (reģenerācijas) prioritāti [18]. Turklāt kontroles procedūras, kas attiecas uz pārstrādei (reģenerācijai) paredzētajiem atkritumiem, principā nav piemērojamas atkritumiem, kas uzskaitīti Regulas II pielikumā ietvertajā zaļajā sarakstā, jo tos uzskata par tādiem, kas nerada risku videi. Apglabāšanas un reģenerācijas jēdzieni ir definēti Direktīvā, uz kuru Regulā ir tieša atsauce [19].

16. Fiziskai vai juridiskai personai, kas vēlas nosūtīt apglabāšanai vai pārstrādei (reģenerācijai) paredzētos atkritumus no vienas dalībvalsts uz otru un ko sauc par paziņotāju, Regula liek paziņot par plānoto pārvadājumu galamērķa kompetentajai iestādei, kā arī nosūtītāja un tranzīta kompetentajām iestādēm un atkritumu saņēmējam [20]. Katra dalībvalsts tomēr var izlemt, ka nosūtītāja kompetentā iestāde pati veic šādu paziņojumu paziņotāja vietā [21].

17. Saskaņā ar Regulas [preambulas] devīto apsvērumu šāda paziņojuma mērķis ir nodrošināt, lai dažādas kompetentās iestādes "būtu pienācīgi informētas jo īpaši par atkritumu veidu, pārvietošanu un apglabāšanu vai pārstrādi reģenerāciju, kas ļautu šīm iestādēm veikt visus vajadzīgos pasākumus cilvēku veselības un vides aizsardzībai, ie-

16 — Turpmāk tekstā — "Bāzeles konvencija". Minētā konvencija, kurā dalībvalstis arī ir līgumslēdzējas puses, ir izstrādāta Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programmas ietvaros. Tā ir apstiprināta Kopienas vārdā ar Padomes 1993. gada 1. februāra Lēmumu 93/98/EEK (OV L 39, 1. lpp.). Minētās konvencijas teksts ir pievienots lēmumam. Bāzeles konvencija pamatojas uz šādiem principiem: pirmkārt, atkritumu ražošanas samazināšana līdz minimumam [4. panta 2. punkta a) apakšpunkts]; otrkārt, atkritumu robežšķērsojošās transportēšanas samazināšana līdz minimumam [4. panta 2. punkta d) apakšpunkts]; treškārt, pašpietiekamība, t.i., katra puse nodrošina, ka atkritumus apglabā valstī, kurā tie ir saražoti [4. panta 2. punkta b) apakšpunkts]; ceturtkārt, ekoloģiski pamatota atkritumu apsaimniekošana, proti, tāda, kas nodrošina cilvēku veselības un vides aizsardzību [2. panta 8. punkts].

17 — 1994. gada 28. jūnija spriedums lietā C-187/93 Parlaments/Padome (*Recueil*, I-2857. lpp., 26. punkts).

18 — 1998. gada 25. jūnija spriedums lietā C-203/96 *Dusseldorp* u. c. (*Recueil*, I-4075. lpp., 33. punkts).

19 — 2. panta i) un k) punkts.

20 — 3. panta 1. punkts un 6. panta 1. punkts.

21 — 3. panta 8. punkts un 6. panta 8. punkts.

skaitot iespēju izvirzīt pamatotus iebildumus pret pārvadājumu". Šim nolūkam Regulas 7. panta 4. punkts, kas, atgādināšu, ir viens no noteikumiem par pārstrādei (reģenerācijai) paredzētajiem pārvadājumiem, noteic, ka:

"a) Nosūtītāja un galamērķa kompetentās iestādes var izteikt pamatotus iebildumus pret plānoto pārvadājumu:

— saskaņā ar Direktīvu 75/442/EEK, un jo īpaši tās 7. pantu,

vai

— ja tas nenotiek saskaņā ar attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz vides aizsardzību, sabiedrisko kārtību, sabiedrisko [valsts] drošību vai veselības aizsardzību,

— vai

— ja paziņotājs vai kravas saņēmējs iepriekš ir atzīti par vainīgiem nelikumīgu pārvadājumu veikšanā [..],

vai

— ja pārvadājums ir pretrunā ar saistībām, kas izriet no starptautiskajām konvencijām, kam pievienojusies dalībvalsts vai iesaistītās dalībvalstis,

vai

— ja pārstrādei izmantojamo un šim nolūkam neizmantojamo atkritumu attiecība, pārstrādes rezultātā iegūto materiālu paredzamā vērtība vai pārstrādes izmaksas un nepārstrādājamās daļas apglabāšanas izmaksas neattaisno pārstrādi nedz ekonomisku, nedz ar vidi saistītu apsvērumu aspektā;

b) tranzīta kompetentās iestādes var izteikt pamatotus iebildumus pret plānoto pārvadājumu, pamatojoties uz a) apakšpunkta otro, trešo un ceturto ievilkumu."

II — Fakti un pamata prāva

18. 1999. gada 23. novembrī *EU-Wood-Trading GmbH*[22], kas ir reģistrēta Frankfurtē pie Mainas (Vācija), paziņoja *Sonderabfall-Management-Gesellschaft Rheinland-Pfalz mbH*, kas ir nosūtītāja kompetentā iestāde, par savu nodomu pārvest 3 500 tonnas koksnes atkritumu uz Itāliju. Tos veidoja, it īpaši, krāsota vai apstrādāta koksne, kas radusies vai nu nojaucot ēkas, vai no mēbelēm, vai no galdniecības pārpalikumiem. Šis pārvadājums bija paredzēts pārstrādes (reģenerācijas) darbībām, lai no atkritumiem ražotu skaidu plātnes. Saskaņā ar 1999. gada novembra vidū veiktās analīzes rezultātiem svina saturs šajos atkritumos bija 47 mg vienā kilogramā sausnes[23].

19. Nosūtītāja kompetentā iestāde, kam saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir jāpārsūta paziņojumi par plānotajiem pārvadājumiem, 2000. gada 1. februārī paziņoja galamērķa kompetentajai iestādei par minēto nodomu. Šī iestāde pret šo plānu neiebilda. Tomēr 2000. gada 17. janvārī pati nosūtītāja kompetentā iestāde izteica iebildumu pret to. Minētais iebildums tika pamatots, pirmkārt, ar Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmo ievilkumu un, otrkārt, ar tā paša apakšpunkta otro ievilkumu.

20. Pamatojoties vispirms uz pirmo ievilkumu, nosūtītāja kompetentā iestāde uzskatīja, ka plānotais pārvadājums ir pretrunā ar Direktīvas 4. pantu, kas prasa reģenerēt vai apglabāt atkritumus tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku veselība, ņemot vērā to, ka svina saturs minētajos atkritumos pārsniedza robežvērtību, kas noteikta Reinzemes-Pfalcas Vides ministrijas izdotajās vadlīnijās par pārstrādes (reģenerācijas) darbībām. Šādu koksnes atkritumu izmantošana skaidu plātņu ražošanā izraisītu svina klātbūtnes palielinājumu materiālu ciklā un apdraudētu pārstrādes (reģenerācijas) darbībās iesaistīto darbinieku un minēto skaidu plātņu izmantotāju veselību.

21. Turklāt, pamatojoties uz Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otro ievilkumu, nosūtītāja kompetentā iestāde uzskatīja, ka plānotais pārvadājums ir pretrunā ar valsts tiesību normu, kas attiecas uz vides un veselības aizsardzību[24] un ar ko aizliedz jebkādu tādu atkritumu pārstrādi (reģenerā-

22 — Turpmāk tekstā — "*Wood Trading*".

23 — Notikumu norises laikā šo atkritumu veids bija iekļauts AC 170 pozicijā Regulas III pielikumā ietvertajā dzeltenajā sarakstā, un tādēļ uz šādu atkritumu pārvadājumiem pārstrādes (reģenerācijas) nolūkā attiecās obligāta kontroles procedūra saskaņā ar Regulu.

24 — Saskaņā ar lēmumu par prejudiciālu jautājumu uzdošanu tas ir 5. panta 3. punkts 1994. gada 27. septembrī pieņemtajā *Gesetz zur Förderung der Kreislaufwirtschaft und Sicherung der umweltverträglichen Beseitigung von Abfällen* (*BGBl. I*, 2705. lpp.).

ciju), kuras rezultātā palielinātos kaitīgo vielu koncentrācija materiālu ciklā.

22. *Wood Trading* iesniedza sūdzību par minēto iebildumu, kā pamatojumu iesniedzot jaunu attiecībā uz tiem pašiem atkritumiem veiktu analīzi, saskaņā ar kuru svina saturs vienā kilogramā sausnes bija 23 mg un arsēna saturs — 3,4 mg. Nosūtītāja kompetentā iestāde uzturēja savu iebildumu, uzskatot, ka divi pamati aizliegt attiecīgo koksnes atkritumu pārvadājumu vēl aizvien ir piemērojami attiecībā uz arsēna saturu atkritumos.

23. Pēc tam, kad tās prasību noraidīja *Verwaltungsgericht Mainz* (Maincas Administratīvā tiesa), *Wood Trading* iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā, lūdzot to atzīt nosūtītāja kompetentās iestādes izvirzīto iebildumu par nelikumīgu. Tā apgalvoja, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkts ļauj minētajai iestādei izteikt iebildumus vienīgi saistībā ar atkritumu transportēšanas apstākļiem, nevis sakarā ar apstākļiem, kādos ir veicama to pārstrāde (reģenerācija) galamērķa valstī. *Wood Trading* norādīja, ka pretējs secinājums ļautu vienai dalībvalstij uzstāties par kādas otras dalībvalsts vides sargu un būtu pretrunā ar dalībvalstu savstarpējas uzticēšanās principu. Tātad vienīgi galamērķa kompetentā iestāde ir tiesīga izteikt iebildumus saistībā ar to pārvadājuma daļu, kas ietekmē tās valsts teritoriju. Turklāt šāds nosūtītāja kompetentās iestādes izvirzīts iebildums tiktāl, ciktāl tas pārsniedz izsmeļošajos Regulas noteikumos paredzēto, rada nelikumīgu šķēršli preču brīvai apritei. *Wood Trading* apgalvoja arī to, ka šādu iebildumu tāpat nevar pamatot ar EKL 176. pantu, saskaņā ar kuru pasākumi, ko Padome ievieš uz EKL 175. panta pamata, neliedz nevienai dalībvalstij uzturēt spēkā un ieviest stingrākus aizsargpasākumus, norādot, ka šādus pasākumus var paredzēt, vienīgi lai aizsargātu nacionālās intereses.

24. Nosūtītāja kompetentā iestāde iebilda, ka jēdziens "pārvadājums", kas minēts Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunktā, aptver visus pārvadājuma posmus līdz atkritumu galamērķim, nevis tikai atkritumu transportēšanu, un tātad visām attiecīgajām iestādēm ir kompetence nodrošināt, lai pārstrāde (reģenerācija) neradītu apdraudējumu veselībai un videi. Tā arī norādīja, ka šādu atkritumu pārstrāde skaidu plātnēs rada risku veselībai un videi Vācijā, jo minētās plātnes var tikt importētas šajā valstī. Minētā iestāde turklāt apgalvoja, ka saskaņā ar judikatūru, it īpaši, 2002. gada 27. februāra spriedumu lietā *ASA* [25], nosūtītāja kompetento iestāžu kontrole attiecas arī uz pārstrādes (reģenerācijas) darbībām.

25 — C-6/00, *Recueil*, I-1961. lpp.

III — Prejudiciālie jautājumi

25. Ņemot vērā iepriekšminētos apsvērumus, *Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz* (Reinzemes-Pfalcas Augstākā administratīvā tiesa) (Vācija) ir nolēmusi apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus piecus jautājumus:

"1) Vai iebildums, kas ir vērsts pret pārstrādei (reģenerācijai) paredzētu atkritumu pārvadājumu, var tikt formulēts saskaņā ar Regulas [..] 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmā ievilkuma noteikumiem, pamatojoties uz to, ka paredzētā pārstrāde (reģenerācija) pārkāpj Direktīvas [..] 4. panta pirmajā teikumā paredzēto nosacījumu, kurš paredz, ka atkritumi ir pārstrādājami (reģenerējami), neapdraudot cilvēku veselību un neradot kaitējumu videi?

2) Ja jā, vai šādu iebildumu var izteikt ne tikai galamērķa kompetentā iestāde, bet arī nosūtītāja kompetentā iestāde?

3) Ja jā, vai nosūtītāja kompetentā iestāde, novērtējot galamērķī paredzētās pārstrādes (reģenerācijas) draudus veselībai un videi, var pamatoties uz nosūtītāja valstī spēkā esošajiem kritērijiem, pat ja tie ir stingrāki nekā tie, ko piemēro galamērķa valstī?

4) Vai iebildums, kas ir vērsts pret pārstrādei (reģenerācijai) paredzētu atkritumu pārvadājumu, var tikt formulēts saskaņā ar Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmā ievilkuma noteikumiem, pamatojoties uz to, ka paredzētā pārstrāde (reģenerācija) pārkāpj valsts tiesību normas un normatīvus vides aizsardzības, sabiedriskās kārtības, valsts drošības un veselības aizsardzības jomā?

5) Ja jā, vai nosūtītāja kompetentā iestāde var izteikt iebildumu, pamatojoties uz to, ka pārstrāde (reģenerācija) pārkāpj nosūtītāja valsts likumus un noteikumus?"

IV — Vērtējums

26. Pieci prejudiciālie jautājumi, ko uzdod iesniedzējtiesa un kas visi attiecas uz Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmā un otrā ievilkuma interpretāciju, aptver trīs problēmas. Būtu jānosaka, pirmkārt, vai

minētie noteikumi ļauj izvirzīt iebildumus pret atkritumu pārvadājumu saistībā ar plānoto pārstrādi (reģenerāciju) galamērķa valstī (pirmais un ceturtais prejudiciālais jautājums), otrkārt, vai nosūtītāja kompetentā iestāde ir tiesīga izteikt šādus iebildumus (otrais prejudiciālais jautājums un piektā prejudiciālā jautājuma pirmā daļa), un, treškārt, vai šī iestāde ir tiesīga pamatot šādus iebildumus ar savā valstī spēkā esošiem noteikumiem, pat ja tie ir stingrāki nekā galamērķa valstī piemērojamie (trešais prejudiciālais jautājums un piektā prejudiciālā jautājuma beigu daļa).

27. Vispirms izskatīšu pirmo un ceturto prejudiciālo jautājumu, kas attiecas uz iespēju izvirzīt iebildumus saistībā ar pārstrādi (reģenerāciju).

A — *Par iespēju izvirzīt iebildumus saistībā ar pārstrādi (reģenerāciju)*

28. Uzdodot pirmo un ceturto prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka iebildumi pret pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumu saistībā ar apstākļiem, kādos ir veicama pārstrāde (reģenerācija), var balstīties, pirmkārt, uz minētā noteikuma pirmo ievilkumu, pamatojot iebildumu ar to, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) pārkāpj no Direktīvas 4. panta pirmā teikuma izrietošo prasību, saskaņā ar kuru atkritumi jāreģenerē tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku veselība un lai nekaitētu videi, un, otrkārt, tie var balstīties uz minētā noteikuma otro ievilkumu, pamatojot iebildumu ar to, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) ir pretrunā ar valsts normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz vides aizsardzību, sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai veselības aizsardzību.

29. Saistībā ar Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmo ievilkumu iesniedzējtiesa uzdod šo jautājumu tāpēc, ka minētajā noteikumā ir konkrēta norāde tikai uz Direktīvas 7. pantu, kurš prasa dalībvalstīm sagatavot atkritumu apsaimniekošanas plānus un kurā ir atsauce uz atkritumu pārvietošanu.

30. Attiecībā uz Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otro ievilkumu tā izskaidro savas šaubas ar minētā noteikuma redakciju, kas ļauj domāt, ka iebildumi var attiekties tikai uz atkritumu transportēšanu. Tā arī uzsver, ka Regulas 7. panta 4. punkta b) apakšpunkts atļauj tranzīta kompetentajām iestādēm izteikt iebildumus vienīgi uz 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otrā, trešā

un ceturtā ievilkuma pamata. Tas varētu nozīmēt, ka otrais ievilkums neļauj izvirzīt iebildumus saistībā ar apstākļiem, kādos ir veicama atkritumu pārstrāde (reģenerācija), jo *a priori* šīm iestādēm nav intereses izteikt šādus iebildumus.

31. Iesniedzējtiesa arī atgādina, ka iepriekšminētajā spriedumā lietā *Dusseldorp* u.c.[26] Tiesa saistībā ar pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumu nosprieda, ka, "lai veicinātu šādu reģenerāciju visā Kopienā, jo īpaši parādoties efektīvākām tehnoloģijām, Kopienas likumdevējs paredzēja, ka šā veida atkritumus var brīvi pārvietot starp dalībvalstīm reģenerācijas nolūkā, *ja vien to transportēšana nerada apdraudējumu videi*"[27].

32. Vispirms šķiet lietderīgi ieņemt nostāju par iepriekšminētā punkta interpretāciju spriedumā lietā *Dusseldorp* u.c. Neuzskatu, ka ar šo punktu Tiesa ir gribējusi teikt, ka iebildumu pret pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumu var izteikt vienīgi saistībā ar apstākļiem, kādos atkritumi ir jātransportē. Lieta pamata prāvā, saistībā ar kuru tika pieņemts spriedums, attiecās uz Nīderlandes atkritumu apsaimniekošanas plāna noteikumu, kas paredzēja, ka var aizliegt eksportēt ļļas filtrus uz citu dalībvalsti pārstrādes (reģenerācijas) nolūkā, ja vien minēto filtru apstrāde ārzemēs nav kvalitatīvāka nekā Nīderlandē. Lai novērtētu šāda noteikuma saderību ar Kopienu tiesībām, *Raad van State* (Valsts Padome) (Nīderlande) jautāja Tiesai, vai pašpietiekamības un tuvākās vietas izvēles principus tādā veidā, kā tie iestrādāti atkritumu apsaimniekošanas plānā, var piemērot pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumiem. Izskatījusi attiecīgos Direktīvas un Regulas noteikumus, Tiesa nosprieda, ka minētie principi ir piemērojami vienīgi attiecībā uz apglabāšanai paredzēto atkritumu pārvadājumiem. Tā izskaidroja, kāpēc regulējums attiecībā uz apglabāšanai paredzētajiem atkritumiem un pārstrādei (reģenerācijai) paredzētajiem atkritumiem ir atšķirīgs, īpaši norādot, ka reģenerācijas priekšrokas princips attiecas tikai uz pēdējiem minētajiem [atkritumiem]. Tieši šajā kontekstā tā ir veikusi precizējumu, uz ko norāda iesniedzējtiesa, attiecībā uz iemesliem, kuru dēļ Kopienas likumdevējs gribēja veicināt pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu apriti.

33. Manuprāt, pievienojot teikuma daļu par to, ka šādu apriti var veicināt, "ja vien to transportēšana nerada apdraudējumu videi", Tiesa vienkārši vēlējās atgādināt, ka šāda brīva aprite nav beznosacījumu aprite un ka uz to attiecas drošības nosacījumi. Domāju, ka fakts, ka minētajā teikuma daļā ir runa tikai par "transportēšanas" drošību, vēl neļauj

26 — 33. punkts.

27 — Iesniedzējtiesas izcēlums.

secināt, ka attiecīgās kompetentās iestādes nedrīkst izvirzīt iebildumus pret plānoto atkritumu pārvadājumu saistībā ar apstākļiem, kādos ir veicama pārstrāde (reģenerācija), kaut arī tas nebija jautājums, ko uzdeva *Raad van State*.

34. Tagad aplūkošu šos divus noteikumus.

1) Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmais ievilkums

35. Tāpat kā visas personas, kas iestājušās lietā, izņemot *Wood Trading*, es uzskatu, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka šis noteikums ļauj izteikt iebildumus par apstākļiem, kādos ir veicama pārstrāde (reģenerācija) galamērķa valstī. Šāda interpretācija, manuprāt, izriet no minētā noteikuma teksta un atbilst Regulas, kurā tas ietverts, struktūrai un mērķiem.

36. Attiecībā uz minētā noteikuma redakciju būtu jāatgādina, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmais ievilkums noteic, ka galamērķa un nosūtītāja kompetentās iestādes var izteikt pamatotus iebildumus pret plānoto pārvadājumu "saskaņā ar Direktīvu [..], un jo īpaši tās 7. pantu". Ir skaidrs, ka vārdu savienojums "saskaņā ar Direktīvu" šajā konkrētajā gadījumā nav ļoti precīzs formulējums, un tiešām vienīgā konkrētā norāde ir uz Direktīvas 7. pantu. Tomēr man šķiet, ka visloģiskāk būtu interpretēt šo noteikumu tādējādi, ka iebildumus var izteikt, "pamatojoties uz Direktīvu". Turklāt vārda "īpaši" lietojums pirms norādes uz 7. pantu nozīmē, ka atsauce uz šo pantu ir tikai orientējoša un ka iebildumus var pamatot arī ar citiem Direktīvas noteikumiem. Citiem vārdiem sakot, uzskatu, ka noteikums ir jāinterpretē tādējādi, ka iebildumus pret plānoto pārvadājumu var izteikt tad, ja šāds pārvadājums neatbilst Direktīvas prasībām. Šo analīzi apstiprina arī minētā noteikuma redakcija vairumā citu valodu [28].

37. Turklāt, kā jau zināms, Direktīvas 4. pants noteic, ka "dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu atkritumu pārstrādi (reģenerāciju) vai apglabāšanu, neapdraudot cilvēka veselību un neizmantojot metodes vai darbības, kas varētu radīt kaitējumu videi [..]". Minētais Direktī-

28 — "*in accordance with Directive 75/442/EEC, in particular Article 7 thereof*" — angļu valodā, "*gemäß der Richtlinie 75/442/EWG, insbesondere auf Artikel 7*" — vācu valodā, "*con arreglo a lo dispueto en la Directiva [75]/442/CEE, en particular su articulo 7*" — spāņu valodā, "*conformemente alla direttiva 75/442/CEE, in particolare all'articolo 7, oppure*" — itāļu valodā utt.

vas pants kopā ar Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmo ievilkumu ļauj secināt, ka pēdējais minētais noteikums atļauj izvirzīt iebildumus pret plānoto pārvadājumu, ja apstākļi, kādos ir veicama atkritumu pārstrāde (reģenerācija), varētu radīt kaitējumu cilvēku veselībai vai videi.

38. Šādu interpretāciju apstiprina Regulas struktūra. Piemēram, kā jau zināms, par visiem plānotajiem pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumiem, principā izņemot Regulas II pielikumā ietvertajā zaļajā sarakstā uzskaitītos atkritumus, jāpaziņo nosūtītāja, galamērķa un tranzīta kompetentajām iestādēm. Tāpat ir zināms, ka minētās iestādes, balstoties uz šādu paziņojumu, var iebilst pret attiecīgo pārvadājumu, atsaucoties uz Regulas 7. panta 4. punktā izsmeļoši uzskaitītajiem iemesliem [29]. No Regulas 6. panta, kura 5. punkts nosaka, kāda informācija iekļaujama paziņojumam atbilstošajā kravas pavadzīmē, izriet, ka papildus informācijai par pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu sastāvu un daudzumu [30] un par transportēšanas apstākļiem [31] paziņotājam jāsniedz noteiktas ziņas par apstākļiem, kādos ir veicama šo atkritumu pārstrāde (reģenerācija) [32]. Minētā informācija tādējādi attiecas uz visu paziņotāja plānoto atkritumu apstrādes procesu līdz brīdim, kad atkritumi vairs nerada draudus veselībai un videi. Tātad Kopienas likumdevējs ir vēlējies, lai jau pirms plānotā pārvadājuma veikšanas visas kompetentās iestādes būtu informētas par visu plānoto pārstrādes (reģenerācijas) procesu līdz tā pabeigšanai [33]. Manuprāt, šī informācija ir paredzēta vienīgi tāpēc, lai kompetentās iestādes varētu novērtēt apstākļus, kādos ir veicama pārstrāde (reģenerācija), un vajadzības gadījumā iebilst pret šādu pārvadājumu, ja tās uzskata, ka attiecīgās pārstrādes (reģenerācijas) apstākļi var radīt kaitējumu cilvēku veselībai vai videi.

39. Šīs analīzes pamatojumam būtu arī jāuzsver, ka vairāki Regulas noteikumi ne-

29 — 2001. gada 13. decembra spriedums lietā C-324/99 *DaimlerChrysler* (*Recueil*, I-9897. lpp., 50. punkts).

30 — 6. panta 5. punkta pirmais ievilkums.

31 — *Ibidem*, otrais un trešais ievilkums.

32 — Šīs ziņas ir uzskaitītas Regulas 6. panta 5. punkta ceturtajā līdz astotajā ievilkumā. Paziņotājam jānorāda atkritumu pārvadājuma saņēmēja identitāte, atkritumu pārstrādes (reģenerācijas) objekta atrašanās vieta un veids un laiks, cik ilgi ir deriga atļauja, kas izsniegta šā atkritumu pārstrādes (reģenerācijas) objekta darbībai; darbības, kas saistītas ar atkritumu pārstrādi (reģenerāciju), kā uzskaitīts Direktīvas II B pielikumā; paredzētā metode to atkritumu apglabāšanai, kas paliek pāri pēc atkritumu pārstrādes (reģenerācijas) procesa; otrreizējo izejvielu attiecība pret atkritumu daudzumu, kas atlikuši pēc pārstrādes (reģenerācijas), un otrreizējo izejvielu paredzamā vērtība. Turklāt ceturtajā ievilkumā ir noteikts, ka "objektam ir nepieciešama atbilstīga attiecīgo atkritumu pārstrādes tehniskā jauda ar tādiem nosacījumiem, kas nerada draudus cilvēku veselībai vai videi".

33 — Lai nodrošinātu, ka veselība un vide netiek apdraudēta visā atkritumu apstrādes procesā līdz pašām tā beigām, Regulas 27. pants noteic, ka visiem atkritumu pārvadājumiem, uz ko attiecas Regula, ir vajadzīga finansiāla garantija vai apdrošinājums, kas sedz apglabāšanas vai pārstrādes (reģenerācijas) izmaksas un ko atdod, kad tiek iesniegts pierādījums, ka atkritumi ir sasnieguši galamērķi un ir apglabāti vai pārstrādāti (reģenerēti) videi drošā veidā.

pārprotami noteic, ka kompetentās iestādes ir tiesīgas pārbaudīt apstākļus, kādos ir veicama atkritumu pārstrāde (reģenerācija), un iebilst pret plānoto pārvadājumu tādu iemeslu dēļ, kas attiecas uz plānoto pārstrādi (reģenerāciju) [34]. Tā paša 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta piektajā ievilkumā ir noteikts iebildumu pamats, kas tieši attiecas uz atkritumu pārstrādi (reģenerāciju) [35].Tāpat 26. panta 1. punkta e) apakšpunkts noteic, ka jebkurš veiktais pārvadājums, kura rezultātā atkritumi tiek apglabāti vai pārstrādāti (reģenerēti) tādā veidā, kas ir pretrunā ar Kopienas vai starptautiskajiem noteikumiem, tiek uzskatīts par nelikumīgu pārvadājumu [36].

40. Visbeidzot, būtu jāaplūko Regulas mērķi, kas izklāstīti tās [preambulas] devītajā apsvērumā. Saskaņā ar šo apsvērumu plānotā pārvadājuma paziņošanas mērķis ir informēt kompetentās iestādes ne tikai par atkritumu pārvietošanu, bet arī par to apglabāšanu un pārstrādi (reģenerāciju), lai ļautu minētajām iestādēm veikt visus vajadzīgos pasākumus cilvēku veselības un vides aizsardzībai. Līdz ar to minētais apsvērums apstiprina, ka Kopienas likumdevējs, saskaņojot nosacījumus un procedūras noteikumus, kas piemērojami atkritumu pārrobežu pārvietošanai Kopienā, ir vēlējies nodrošināt veselības un vides aizsardzību ne tikai saistībā ar atkritumu transportēšanu, bet arī saistībā ar atkritumu apstrādi, kas izpaužas kā apglabāšana vai pārstrāde (reģenerācija). Šā mērķa sasniegšana tiktu kavēta, ja kompetentajām iestādēm būtu liegts izteikt iebildumu pret pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumu gadījumā, kad tās, saņēmušas paziņojumu par plānoto pārvadājumu, konstatē, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) var kaitēt cilvēku veselībai vai videi.

34 — Piemēram, Regulas 9. pants paredz, ka kompetentās iestādes, kuru kompetencē ir specifiskas atkritumu pārstrādes (reģenerācijas) iekārtas, var izlemt, neskatoties uz 7. panta noteikumiem, ka tās necels iebildumus pret noteikta veida atkritumu pārvadājumiem uz konkrēto atkritumu veidu pārstrādes (reģenerācijas) iekārtām. Skat. arī Regulas 34. pantu.

35 — Saskaņā ar minēto noteikumu var izvirzīt iebildumu, "ja pārstrādei izmantojamo un šim nolūkam neizmantojamo atkritumu attiecība, pārstrādes rezultātā iegūto materiālu paredzamā vērtība vai pārstrādes izmaksas un nepārstrādājamās daļas apglabāšanas izmaksas neattaisno pārstrādi nedz ekonomisku, nedz ar vidi saistītu apsvērumu aspektā".

36 — Tiesas sēdē lietas dalībnieki tika aicināti izteikt savu viedokli par to, vai Regulas 26. panta 1. punkta e) apakšpunkta noteikumi ir piemērojami arī situācijā, kāda radusies pamata prāvā. Tāpat kā vairākums lietas dalībnieku, izņemot *Sonderabfall-Management-Gesellschaft Rheinland-Pfalz mbH*, es uzskatu, ka tie nav piemērojami. Iepriekšminētajā spriedumā lietā *ASA* Tiesa nosprieda, ka Regulas 26. pants var būt viens no pamatiem, saskaņā ar kuru kompetentām iestādēm ir pienākums izteikt iebildumu pret plānoto pārvadājumu saistībā ar nepareizu klasifikāciju (41. punkts). Saskaņā ar 2003. gada 27. februāra rīkojumu lietās C-307/00 līdz C-311/00 *Oliehandel Koeweit* u.c. (*Recueil*, I-1821. lpp.) 26. pants ir piemērojams arī tad, ja uz attiecīgo atkritumu apstrādi attiecas atvasināto tiesību akts. Tomēr, ja nosūtītāja kompetentās iestādes izteikts iebildums balstās uz atteikuma pamatiem, kas tieši norādīti Regulas 7. panta 4. punktā, kā tas ir šajā lietā, vai uz Regulas 4. panta 3. punktu, Regulas 26. panta noteikumi, manuprāt, nav piemērojami.

2) 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otrais ievilkums

41. Šā noteikuma interpretācija rada vairāk problēmu. Tāpat kā *Wood Trading*, Eiropas Kopienu Komisija pauž tādas pašas šaubas kā iesniedzējtiesa un uzskata, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otrais ievilkums, ņemot vērā tā redakciju un 7. panta 4. punkta b) apakšpunkta saturu, nevar būt juridisks pamats iebildumam, kas attiecas uz pārstrādi

(reģenerāciju) galamērķa valstī. Es tam nepiekrītu. Tāpat kā Dānijas un Austrijas valdības un *Sonderabfall-Management-Gesellschaft Rheinland-Pfalz mbH*, es uzskatu, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otrais ievilkums ļauj kompetentajām iestādēm izvirzīt iebildumu arī pret pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumu, t.i., gadījumos, kad plānotā pārstrāde (reģenerācija) ir pretrunā ar valsts normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz vides aizsardzību, sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai veselības aizsardzību.

42. Vispirms, manuprāt, nekas minētā noteikuma tekstā neļauj izslēgt šādu interpretāciju. Būtu jāatgādina, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otrais ievilkums paredz, ka "nosūtītāja un galamērķa kompetentās iestādes var izteikt pamatotus iebildumus pret plānoto pārvadājumu [..], ja tas nenotiek saskaņā ar attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz vides aizsardzību, sabiedrisko kārtību, sabiedrisko [valsts] drošību vai veselības aizsardzību". Pirmkārt, attiecībā uz jēdzienu "pārvadājums" es, izskatot Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmo ievilkumu, jau norādīju, kāpēc es domāju, ka to nedrīkst interpretēt tādējādi, ka minētajā pantā uzskaitītie iebildumi attiecas tikai uz atkritumu transportēšanu. Es norādīju arī, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otrais ievilkums ļoti vispārīgi atsaucas uz valsts tiesību aktiem, kas attiecas uz vides aizsardzību, sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai veselības aizsardzību, nenorādot, ka minētie tiesību akti ir piemērojami tikai attiecībā uz atkritumu transportēšanu un nevis to pārstrādi (reģenerāciju).

43. Otrkārt, man nešķiet neapstrīdams arguments, kas balstās uz Regulas 7. panta 4. punkta b) apakšpunktu, kurš, kā zināms, noteic, ka tranzīta kompetentās iestādes var izteikt pamatotus iebildumus pret plānoto atkritumu pārvadājumu, tikai pamatojoties uz minētā 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otro, trešo un ceturto ievilkumu, tādējādi izslēdzot iespēju pamatot tos ar pirmo un piekto ievilkumu. Tiešām, kā jau ir zināms, piektais ievilkums satur iebilduma pamatu, kas tieši attiecas uz atkritumu pārstrādi (reģenerāciju), un es norādīju, ka pirmais ievilkums arī atļauj izvirzīt iebildumu saistībā ar plānoto pārstrādi (reģenerāciju). Turpmāk izklāstīto apsvērumu dēļ man nav pārliecības, ka no Regulas 7. panta 4. punkta b) apakšpunkta izriet, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otrā ievilkuma noteikumi neļauj iebilst pret plānoto pārstrādi (reģenerāciju).

44. Pirmkārt, es nepiekrītu viedoklim, ka tranzīta kompetentajām iestādēm nav tādas pašas intereses izteikt iebildumus saistībā ar pārstrādes (reģenerācijas) apstākļiem kā citām kompetentajām iestādēm. Piesārņojums nepazīst robežas. Jebkurš gaisa vai ūdens piesārņojums, ko var izraisīt atkritumu pārstrāde (reģenerācija) galamērķa valstī videi kaitīgos apstākļos, līdz ar to spēj ietekmēt valsti vai valstis, caur kurām ir paredzēts transportēt atkritumus, kā arī nosūtīšanas valsti, īpaši ņemot vērā to ģeogrāfisko tuvumu minētajai galamērķa valstij. Tāpēc es domāju, ka Regulas 7. panta 4. punkta b) apakšpunktā ietvertais ierobežojums attiecībā uz pamatiem, saskaņā ar kuriem tranzīta kompetentās iestādes var izteikt iebildumus, ir izskaidrojams ar to, ka likumdevējs ir vēlējies uzlikt minētajām iestādēm mazāku atbildību par šādas pārstrādes (reģenerācijas) kontroli, nevis ar to, ka tām ir mazāka interese par cilvēku veselībai un videi nekaitīgu pārstrādi (reģenerāciju).

45. Citiem vārdiem, saskaņā ar Regulas 7. panta 4. punkta b) apakšpunktu tranzīta valstu atbildība par pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumu kontroli būtu mazāka nekā nosūtītāja un galamērķa kompetento iestāžu atbildība [37]. Apstāklis, ka pamati iebildumiem, ko var izvirzīt tranzīta iestādes, neietver minētā 7. panta 4. punkta pirmajā un piektajā ievilkumā norādītos, tātad var nozīmēt, ka tranzīta iestādēm atšķirībā no nosūtītāja un galamērķa kompetentajām iestādēm nav pienākuma nodrošināt, ka atkritumus apstrādās galamērķa valstī saskaņā ar Direktīvu (pirmais ievilkums) vai ka pārstrāde (reģenerācija) ir attaisnota ekonomisku un ar vidi saistītu apsvērumu aspektā (piektais ievilkums). Tomēr tas noteikti vēl nenozīmē, ka tranzīta valstis nevar iebilst pret pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumu gadījumos, kad plānotā pārstrāde (reģenerācija) neatbilst valsts tiesību aktiem, kas attiecas uz vides aizsardzību, sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai veselības aizsardzību. Šajā ziņā Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otrais ievilkums tādējādi atļauj nosūtītāja, galamērķa un tranzīta kompetentajām iestādēm iebilst pret atkritumu pārvadājumu saistībā ar plānoto pārstrādi (reģenerāciju).

46. Turklāt, kā zināms, Regulas izveidotā sistēma paredz, ka par visiem plānojamiem tādu atkritumu pārvadājumiem, kas paredzēti pārstrādei (reģenerācijai) un uz kuriem attiecas Regula, pirms to veikšanas jāsniedz paziņojums visām iesaistīto valstu kompetentajām iestādēm, tostarp tranzīta kompe-

37 — Galamērķa kompetentās iestādes atbildība loģiski izriet no fakta, ka pārstrādi (reģenerāciju) veic tās jurisdikcijā esošajā teritorijā. Nosūtītāja kompetentās iestādes atbildība izriet no tā, ka atkritumi ir radīti tās jurisdikcijā. Es atgriezīšos pie minētā jautājuma šo secinājumu B iedaļā.

tentajām iestādēm, un ka visas minētās iestādes saņem vienādu informāciju [38]. Izveidojot šādu sistēmu, Kopienas likumdevējs ir vēlējies dot katrai no minētajām iestādēm iespēju novērtēt attiecīgo darbību kopumā, nevis tikai to daļu, kas noris minēto iestāžu valstu teritorijā. Citiem vārdiem, katras iestādes uzdevums ir kontrolēt, lai plānotais atkritumu pārvadājums kopumā, t.i., no atkritumu nosūtīšanas vietas nosūtīšanas valstī līdz to apstrādes beigām galamērķa valstī, neradītu kaitējumu veselībai vai videi. Tātad būtu loģiski, ja tranzīta kompetentās iestādes varētu iebilst pret atkritumu pārvadājumu saistībā ar plānoto pārstrādi (reģenerāciju), pamatojoties uz 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otro ievilkumu.

47. Minēto iemeslu dēļ uzskatu, ka iebildumu pret plānoto atkritumu pārvadājumu saistībā ar to pārstrādi (reģenerāciju) var izvirzīt arī uz Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta otrā ievilkuma pamata.

48. Ņemot vērā iepriekšminēto, iesaku Tiesai uz pirmo un ceturto prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka iebildumi pret pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumu saistībā ar apstākļiem, kādos ir veicama šī pārstrāde (reģenerācija), var balstīties, pirmkārt, uz minētā noteikuma pirmo ievilkumu, pamatojot iebildumu ar to, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) pārkāpj prasību, kas izriet no Direktīvas 4. panta pirmā teikuma, saskaņā ar kuru atkritumi jāreģenerē tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku veselība un lai nekaitētu videi, un, otrkārt, tie var balstīties uz minētā noteikuma otro ievilkumu, pamatojot iebildumu ar to, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) ir pretrunā ar valsts normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz vides aizsardzību, sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai veselības aizsardzību.

B — *Par iespēju nosūtītāja kompetentajai iestādei izteikt iebildumus saistībā ar paredzēto pārstrādi (reģenerāciju)*

49. Ar otro prejudiciālo jautājumu un piektā prejudiciālā jautājuma pirmo daļu iesniedzējtiesa jautā, vai Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmais un otrais ievilkums jāinterpretē tādējādi, ka nosūtītāja kompetentā iestāde var iebilst pret atkritumu pārvadājumu saistībā ar apstākļiem, kādos ir veicama šī pārstrāde (reģenerācija).

50. Tāpat kā personas, kas iestājušās lietā, bet pretēji *Wood Trading* nostājai es uzskatu, ka nosūtītāja kompetentajai iestādei ir tiesī-

38 — Regulas 6. pants.

bas izvirzīt iebildumu saistībā ar paredzēto pārstrādi (reģenerāciju) galamērķa valstī. Šo analīzi vispirms apstiprina Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta redakcija, kas skaidri noteic, ka "nosūtītāja un galamērķa kompetentās iestādes var izteikt pamatotus iebildumus pret plānoto pārvadājumu" saskaņā ar minētajā noteikumā uzskaitītajiem pamatiem. Tātad iepriekš citētā teikuma daļa abām minētajām iestādēm, nenošķirot tās vienu no otras un nepārprotami, piešķir tiesības izteikt iebildumus pret plānoto atkritumu pārvadājumu, balstoties uz minētajā noteikumā uzskaitītajiem pamatiem, jo īpaši tiem, kas paredzēti tā pirmajā un otrajā ievilkumā.

51. Šo burtisko interpretāciju apstiprina arī ar Regulu izveidotā sistēma. Kā zināms, Regula liek visām iesaistītajām kompetentajām iestādēm novērtēt katru plānoto pārvadājumu kopumā, sākot ar atkritumu izsūtīšanas brīdi no nosūtītāja valsts līdz to apstrādes beigām galamērķa valstī. Lai nodrošinātu cilvēku veselības un vides aizsardzību, Kopienas likumdevējs ir nolēmis labāk izveidot sistēmu, saskaņā ar kuru visas kompetentās iestādes ir iesaistītas paredzētā pārvadājuma kontrolē, kaut arī pastāv risks, ka minētās iestādes var sniegt atšķirīgus novērtējumus par vienu plānoto pārvadājumu [39], nekā ierobežot katras no minētajām iestādēm veicamo kontroli, attiecinot to tikai uz pārvadājuma posmu, kam jānoris attiecīgās iestādes valsts teritorijā. No ar Regulu izveidotās sistēmas pamatā esošās loģikas izriet, ka jebkāda atkritumu pārrobežu pārvietošana, uz kuru attiecas Regula, Kopienā ir visu attiecīgo kompetento iestāžu kompetencē. Tādējādi šīs sistēmas raksturīga īpašība ir tāda, ka dalībvalsts kompetentajai iestādei jānovērtē, vai paredzētais pārvadājums var radīt kaitējumu veselībai un videi citas dalībvalsts teritorijā. Līdz ar to nosūtītāja kompetentā iestāde ir tiesīga iebilst pret atkritumu pārvadājumu, ja paredzētā pārstrāde (reģenerācija) var apdraudēt veselības vai vides aizsardzību, pat ja šī pārstrāde (reģenerācija) ir veicama galamērķa dalībvalsts teritorijā.

52. Ar Regulu izveidotās sistēmas ietvaros minētās nosūtītāja kompetentās iestādes tiesības vienlīdz apstiprina, ja būtu tāda vajadzība, fakts, ka valstij, kuras teritorijā atkritumi ir radīti, ir īpaša atbildība attiecībā uz atkritumu apstrādi. Šī īpašā atbildība var izrietēt no dalībvalstu pienākumiem, ko tām uzliek gan starptautiskas konvencijas, gan Kopienu tiesiskais regulējums par atkritumu ražošanas samazināšanu līdz minimumam [40]. Šī atbildība, piemēram, ir atspoguļota pašpietiekamības principā attiecībā uz apglabā-

39 — Risku, ka tiks sniegti atšķirīgi novērtējumi attiecībā uz plānotā pārvadājuma klasifikāciju, Tiesa atzina par īpašību, kas raksturīga ar Regulu izveidotajai sistēmai [iepriekšminētais spriedums lietā *ASA* (44. punkts) un iepriekšminētais rikojums lietā *Oliehandel Koeweit* u.c. (102. punkts)].

40 — Skat. Bāzeles konvencijas 4. panta 2. punkta a) apakšpunktu un Direktīvas [preambulas] ceturto apsvērumu.

šanai paredzētajiem atkritumiem. Šī atbildība beidzas tikai tad, kad atkritumi ir apstrādāti saskaņā ar cilvēku veselības un vides aizsardzības prasībām. Attiecīgi atkritumu nosūtītājai valstij ir pienākums pieņemt atkritumus atpakaļ, ja tos nevar apglabāt vai pārstrādāt (reģenerēt) galamērķa valstī saskaņā ar paredzētajiem nosacījumiem [41]. Minētā atbildība tāpat ir skaidri noteikta Regulā attiecībā uz atkritumu pārvadājumiem ārpus Kopienas apglabāšanas vai pārstrādes (reģenerācijas) nolūkā [42].

53. Turklāt es tiecos uzskatīt, ka nosūtītāja kompetentajai iestādei ir nevis tikai vienkārši iespēja, bet gan pienākums izvirzīt šādu iebildumu, ja tā uzskata, ka paredzētā pārstrāde (reģenerācija) galamērķa valstī var kaitēt cilvēku veselībai vai videi. Nedomāju, ka, nosakot Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunktā, ka galamērķa un nosūtītāja kompetentās iestādes "var izteikt pamatotus iebildumus" pret plānoto pārvadājumu saskaņā ar minētajā noteikumā uzskaitītajiem nosacījumiem, likumdevējs vienkārši ir vēlējies piešķirt šīm iestādēm tiesības, ko tās varētu izmantot pēc saviem ieskatiem konkrētos gadījumos, kad plānotais pārvadājums var nodarīt kaitējumu cilvēku veselībai vai videi. Jānorāda, ka dažās no situācijām, kas aprakstītas minētā noteikuma piecos ievilkumos, būtu grūti pamatot atteikuma obligātumu, ņemot vērā Regulas mērķus [43].

54. Regulā tomēr ir ietverti daži citi noteikumi, kuri ļauj domāt, ka kompetento iestāžu pienākums iebilst pret atkritumu pārvadājumu, kas var radīt kaitējumu cilvēku veselībai vai videi, ir obligāta prasība. Piemēram, papildus Regulas 26. pantam tās 30. pants noteic, ka "dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka atkritumi tiek pārvadāti atbilstoši šīs regulas noteikumiem". Līdzīgi 34. panta 1. punkts paredz, ka neatkarīgi no atkritumu apglabāšanas vai pārstrādes (reģenerācijas) vietas attiecīgo atkritumu radītājam jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai atkritumus apglabātu vai pārstrādātu (reģenerētu) vai lai nodrošinātu šo atkritumu apglabāšanu vai pārstrādi (reģenerāciju) tādējādi, lai tiktu aizsargāta vide, un tā paša panta 2. punkts noteic, ka tieši dalībvalstīm ir jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka tiek izpildīti 1. punktā noteiktie pienākumi. Ņemot vērā iepriekšminētos noteikumus, kuru formulējums norāda uz to obligātumu, manuprāt, būtu loģiski atzīt, ka nosūtītāja un galamērķa kompetentajām iestādēm patiesībā ir pienākums iebilst

41 — Regulas 25. pants.

42 — Regulas 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts un 16. panta 3. punkta b) apakšpunkts.

43 — Piemēram, trešais ievilkums paredz gadījumu, kad paziņotājs vai kravas saņēmējs iepriekš ir atzits par vainīgu nelikumīgu pārvadājumu veikšanā; līdzīgi, piektais ievilkums paredz gadījumu, kad pārstrāde (reģenerācija) nav attaisnota nedz ekonomisku, nedz ar vidi saistītu apsvērumu aspektā.

pret atkritumu pārvadājumu, pamatojoties uz 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmā un otrā ievilkuma noteikumiem, ja tās uzskata, ka plānotais pārvadājums var radīt kaitējumu cilvēku veselībai vai videi.

55. Šādu interpretāciju vienlīdz apstiprina Regulas mērķis. Ir zināms, ka Regulas pamatmērķis, kā tas izriet no Regulas [preambulas] devītā apsvēruma un kā to vairākkārt norādījusi Tiesa [44], ir nodrošināt cilvēku veselības un vides aizsardzības prasību ievērošanu. Tiesa nav paudusi atšķirīgu nostāju iepriekšminētajā spriedumā lietā *Dusseldorp* u.c., jo tā ir nospriedusi, ka ir jānodrošina tāda pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu aprite Kopienā, kas nerada apdraudējumu videi [45]. Regula tādējādi tiecas nodrošināt, lai nenotiktu neviens atkritumu pārvadājums, kas varētu kavēt šo mērķu sasniegšanu. Kompetentajām iestādēm uzliktais pienākums iebilst pret atkritumu pārvadājumu, kas var radīt kaitējumu cilvēku veselībai vai videi, atbilst arī pienākumam, kas noteikts Direktīvas 4. pantā un kas ir saistošs dalībvalstīm saistībā ar to pašu mērķi [46]. Manuprāt, ņemot vērā, ka Direktīvas 4. pants uzliek dalībvalstīm pienākumu paredzēt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu atkritumu pārstrādi (reģenerāciju) vai apglabāšanu, neapdraudot cilvēku veselību un vidi, nebūtu loģiski interpretēt strīdīgus Regulas noteikumus tādējādi, ka tie piešķir nosūtītāja un galamērķa kompetentajām iestādēm tikai tiesības, bet neuzliek pienākumus.

56. Turklāt, kā norādīšu šo secinājumu C iedaļā, valsts tiesību normām, kas var būt likumīgs pamats nosūtītāja kompetentās iestādes iebildumam pret plānoto atkritumu pārvadājumu pārstrādes (reģenerācijas) nolūkā, manuprāt, jāievēro samērīguma princips tādējādi, ka tās drīkst paredzēt tikai to, kas ir vajadzīgs cilvēku veselības un vides aizsardzībai. Turklāt jebkādam riska novērtējumam jābalstās uz zinātniskiem datiem, nevis uz patvaļīgu vērtējumu. Ņemot vērā arī šos apstākļus, es uzskatu, ka nosūtītāja kompetentajai iestādei, kas uz šādu normu pamata konstatē, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) var radīt kaitējumu cilvēku veselībai vai videi, būtu pienākums iebilst pret to saskaņā ar Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmā un otrā ievilkuma noteikumiem.

57. Šāda pienākuma uzlikšana gan nosūtītāja kompetentajai iestādei, gan galamērķa kompetentajai iestādei būtu saskaņā ar Tiesas

44 — Iepriekšminētais spriedums lietā Parlaments/Padome (18. punkts) un 2003. gada 27. februāra spriedums lietā C-389/00 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-2001. lpp., 34. punkts).

45 — 33. punkts.

46 — 1999. gada 9. novembra spriedums lietā C-365/97 Komisija/Itālija (*Recueil*, I-7773. lpp., 67. punkts).

judikatūru attiecībā uz Regulā noteikto prasību ievērošanu. Saskaņā ar minēto judikatūru gadījumos, kad nav ievērota Regulas vispārējā struktūra, konkrēti, paredzētais pārvadājums ir nepareizi klasificēts, katras kompetentās iestādes, it īpaši nosūtītāja kompetentās iestādes, pienākums ir iebilst pret šādu pārvadājumu [47]. Tāpat Tiesa ir nospriedusi, ka gadījumos, kad atkritumu pārvadājuma rezultātā to apglabāšana vai pārstrāde (reģenerācija) ir pretrunā ar īpašiem Kopienas noteikumiem par bīstamu preču apglabāšanas nosacījumiem, dalībvalstīm ir noteikti pienākumi, proti, saskaņā ar Regulas 26. pantu tām ir jāveic visas piemērotas juridiskās darbības, lai aizliegtu šādu pārvietošanu un sodītu par to [48].

58. Tātad es iesaku uz otro prejudiciālo jautājumu un uz piektā prejudiciālā jautājuma pirmo daļu atbildēt, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmā un otrā ievilkuma noteikumi jāinterpretē tādējādi, ka nosūtītāja kompetentajai iestādei ir pienākums izvirzīt iebildumu pret atkritumu pārvadājumu saistībā ar apstākļiem, kādos ir veicama pārstrāde (reģenerācija), ja šī iestāde uzskata, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) galamērķa valstī var radīt kaitējumu cilvēku veselībai vai videi.

47 — Iepriekšminētais spriedums lietā *ASA* (40. punkts), 2003. gada 13. februāra spriedums lietā C-228/00 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-1439. lpp., 33. punkts) un 2003. gada 13. februāra spriedums lietā C-458/00 Komisija/Luksemburga (*Recueil*, I-1553. lpp., 21. punkts).

48 — Iepriekšminētais rīkojums lietā *Oliehandel Koeweit* u.c. (117. punkts).

C — *Par nosūtītāja kompetentās iestādes tiesībām pamatot šādus iebildumus ar tiesību normām, kas ir piemērojamas šīs iestādes valstī*

59. Ar trešo prejudiciālo jautājumu un piektā prejudiciālā jautājuma beigu daļu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmais un otrais ievilkums jāinterpretē tādējādi, ka nosūtītāja kompetentā iestāde var pamatot savu iebildumu pret plānoto pārstrādi (reģenerāciju) galamērķa valstī ar kritērijiem vai valsts normatīvajiem aktiem, kas piemērojami šīs iestādes valstī, pat ja tie ir stingrāki nekā tie, kas ir spēkā galamērķa valstī.

60. Vispirms mana argumentācija balstās uz pieņēmumu, ka attiecīgo atkritumu pārstrādes (reģenerācijas) nosacījumi nav bijuši saskaņoti Kopienas līmenī, kā redzams arī šajā konkrētajā gadījumā. Šādos apstākļos saskaņā ar Direktīvas 4. pantu katrai dalībvalstij jāparedz vajadzīgie pasākumi savā tiesību sistēmā, lai nodrošinātu atkritumu reģenerāciju vai apglabāšanu, neapdraudot cilvēku veselību un neizmantojot metodes vai darbības, kas varētu radīt kaitējumu videi. Kaut arī minētais pants uzliek dalībvalstīm saistības attiecībā uz sasniedzamo mērķi, tas nenosaka to pasākumu, kas jāpieņem, faktis-

ko saturu un atstāj dalībvalstīm noteiktu rīcības brīvību attiecībā uz šādu pasākumu vajadzības novērtēšanu[49]. Turklāt ir iespējams, ka dalībvalstis, izmantojot savas sākotnējās pilnvaras vides aizsardzības jomā, jau ir pieņēmušas noteikumus vai likumus par apstākļiem, kādos ir veicama noteiktu atkritumu veidu pārstrāde (reģenerācija). Tātad iesniedzējtiesa, uzdodot savus jautājumus, vēlas noskaidrot, vai nosūtītāja kompetentajai iestādei ir tiesības pamatot iebildumu pret plānoto pārvadājumu ar savas valsts normām, pat ja tās ir stingrākas nekā galamērķa valstī spēkā esošās normas.

61. Ņemot vērā argumentus, kas izvirzīti saistībā ar iepriekšējo jautājumu izskatīšanu, un atbildes, kādas es ieteicu Tiesai uz tiem sniegt, uzskatu, ka tieši tādā gadījumā, kad nosūtīšanas dalībvalstī spēkā esošās aizsardzības normas ir stingrākas nekā galamērķa valstī spēkā esošās normas, nosūtītāja kompetentajai iestādei jābūt tiesīgai izvirzīt iebildumus pret plānoto pārvadājumu, pamatojoties uz savām valsts normām. Būtībā tieši šādā gadījumā pilnvaras, kas tādējādi būtu piešķirtas nosūtītāja kompetentajai iestādei, izrādītos vislietderīgākās, jo gadījumā, ja plānotā pārstrāde (reģenerācija) būtu pretrunā arī ar galamērķa valstī spēkā esošajām normām, minētās valsts kompetentā iestāde pati iebilstu pret to. Tāpēc tieši gadījumos, kad attiecīgo atkritumu pārstrāde (reģenerācija) būtu atļauta saskaņā ar galamērķa valsts noteikumiem, bet būtu aizliegta ar nosūtītāja valstī spēkā esošajiem noteikumiem, kā tas ir apskatāmajā lietā, Regulai būtu jāļauj dot priekšroku visaugstākajiem aizsardzības standartiem.

62. Šādu Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta noteikumu interpretāciju apstiprina arī Kopienas vides politikas, kuras daļu veido Regula, mērķi[50]. Kā zināms, šī politika tiecas panākt augstu aizsardzības līmeni. Šā mērķa svarīgumu, pirmkārt, uzsver fakts, ka tas ir noteikts EKL 2. pantā un citos Līguma pantos, kā arī Direktīvā, kas veido pamatdokumentu atkritumu apsaimniekošanas jomā, un, otrkārt, Regulas [preambulas] piektais apsvērums. Tas ir atspoguļots arī EKL 176. pantā, kas piešķir dalībvalstīm tiesības ieviest stingrākus aizsargpasākumus pat gadījumā, ja Kopiena ir pieņēmusi savus pasākumus, un drošības klauzulas pantos. Apstāklis, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) ir atļauta galamērķa valstī, tātad nevar liegt nosūtītāja kompetentajai iestādei iebilst pret to, ja minētā iestāde uzskata, ka šāda pārstrāde (reģenerācija) ir pretrunā ar tās valsts normām. Tieši otrādi, fakts, ka Regula tiecas panākt augstu aizsardzības līmeni, ir pamats ļaut nosūtītāja kompetentajai iestādei atsaukties uz savas

49 — Iepriekšminētais spriedums lietā Komisija/Itālija (67. punkts).

50 — Iepriekšminētais spriedums lietā Parlaments/Padome (23. punkts).

valsts pieņemtajiem stingrākajiem noteikumiem, lai novērtētu, vai plānotā pārstrāde (reģenerācija) nevar radīt kaitējumu cilvēku veselībai vai videi. Šajā ziņā atbalstu Dānijas un Austrijas valdību nostāju, saskaņā ar kuru pretējs risinājums veicinātu atkritumu pārvadājumus uz apstrādes uzņēmumiem, uz kuriem attiecas ne tik stingri noteikumi, tādējādi izraisot attiecīgo atkritumu pārstrādes (reģenerācijas) apstākļu vispārējo pasliktināšanos.

63. Tomēr, kā jau norādīju, šīs nosūtītāja kompetentās iestādes tiesības nav beznosacījumu tiesības. Būtu jāņem vērā, ka Regula nosaka atkritumu aprites brīvību Kopienā [51]. Šī aprites brīvība ir paredzēta, lai īstenotu atkritumu reģenerācijas priekšrokas principu, kas noteikts Regulā. Atšķirība starp Regulā noteiktajiem režīmiem, kas attiecas uz apglabāšanai paredzētajiem atkritumiem, kuri principā jāapglabā tuvu to ražošanas vietai, un pārstrādei (reģenerācijai) paredzētajiem atkritumiem, ir izskaidrojama ar to, ka pēdējie minētie atkritumi pilda derīgu funkciju. Ar tiem var aizstāt citus materiālus, un tos var izmantot, piemēram, kā izejvielas noteiktās rūpniecības nozarēs, tādējādi ļaujot saglabāt dabas resursus [52].

64. Turklāt, kā norāda arī iesniedzējtiesa, Tiesa ir nospriedusi, ka Regula izklāsta to nosacījumu un procedūras noteikumu kopumu, kas ir piemērojami atkritumu pārvadājumiem Kopienā, un tātad jebkurš valsts pasākums attiecībā uz šādiem pārvadājumiem jānovērtē, ņemot vērā Regulas noteikumus un nevis EKL 28.–30. pantu [53]. Saskaņā ar vispārējo samērīguma principu ir svarīgi, ka valsts pasākumi, ko pieņem, pamatojoties uz Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmo un otro ievilkumu, ir piemēroti izvirzīto aizsardzības mērķu sasniegšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs to sasniegšanai [54]. No tā izriet, ka minētais nosacījums nav izpildīts, ja cilvēku veselības un vides aizsardzību var tikpat efektīvi nodrošināt ar mazāk stingriem pasākumiem. Jautājums par to, vai samērīguma princips ir ievērots, jāizlemj valsts tiesai, kas izskata

51 — Iepriekšminētais spriedums lietā *Dusseldorp* u.c. (33. punkts).

52 — Iepriekšminētais rīkojums lietā *Oliehandel Koeweit* u.c. (97. punkts).

53 — Iepriekšminētais spriedums lietā *DaimlerChrysler* (41.–43. punkts).

54 — Šajā sakarā skat. 1987. gada 18. novembra spriedumu lietā 137/85 *Maizena* u.c (*Recueil*, 4587. lpp., 15. punkts), 1993. gada 7. decembra spriedumu lietā C-339/92 *ADM Ölmühlen* (*Recueil*, I-6473. lpp., 15. punkts), 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-210/00 *Käserei Champignon Hofmeister* (*Recueil*, I-6453. lpp., 59. punkts) un 2002. gada 10. decembra spriedumu lietā C-491/01 *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco* (*Recueil*, I-11453. lpp., 122. punkts).

apelācijas sūdzību par nosūtītāja kompetentās iestādes izvirzīto iebildumu [55].

65. Šajā lietā valsts tiesa nav uzdevusi jautājumu saistībā ar minēto. Tāpat tā nav sniegusi daudz ziņu nedz par valsts tiesību normām, balstoties uz kurām nosūtītāja kompetentā iestāde ir izteikusi iebildumus pret attiecīgo pārvadājumu, nedz par minēto normu pieņemšanas iemesliem. Es tomēr uzskatu, ka še turpmāk izklāstītie apsvērumi palīdzēs izšķirt strīdu pamata prāvā.

66. Pirmkārt, kā Komisija ir norādījusi, šķiet svarīgi, lai nosūtītāja kompetentās iestādes piemērojamie noteikumi balstītos uz zinātnisku riska novērtējumu. Situācija, kad nosūtītāja kompetentā iestāde, pamatojoties uz vispārīgiem apsvērumiem vai tīri hipotētisku riska novērtējumu, neļauj veikt tādu atkritumu pārvadājumu, kas varētu būt efektīvi pārstrādāti (reģenerēti) galamērķa valstī saskaņā ar tās tiesību normām, būtu pretrunā ar Regulu [56]. Tāpat kā attiecībā uz pārtikas aprites brīvības ierobežojumiem [57] jautājums par to, vai pastāv kāds risks cilvēku veselībai vai videi saistībā ar atkritumu pārstrādi (reģenerāciju), manuprāt, būtu jāizvērtē, ņemot vērā starptautiskās zinātniskās izpētes rezultātus un Kopienas zinātnisko komiteju darbu [58]. Šī prasība tomēr nevar liegt piemērot piesardzības principu, kas arī ir viens no vides tiesību pamatprincipiem. Tāpēc gadījumā, ja šāds novērtējums rāda, ka nav zinātniskas pārliecības par reāla riska sabiedrības veselībai pastāvēšanu vai mērogu, dalībvalstij jābūt tiesīgai paredzēt aizsargpasākumus saskaņā ar piesardzības principu, negaidot, kamēr minētā riska īstums un nopietnība tiks pierādīta pilnībā [59].

67. Otrkārt, lai pārbaudītu atbilstību samērīguma principam, nosūtītāja kompetentajai iestādei katrā konkrētā gadījumā ir jāizvērtē, vai plānotā pārstrāde (reģenerācija) galamērķa valstī, kaut arī to reglamentē elastīgāki noteikumi, tomēr var nodrošināt aizsardzību, kas ir pielīdzināma tās valsts noteikumos paredzētajai. Apskatāmajā lietā šāda situācija varētu rasties, ja, piemēram, skaidu plātņu

55 — 2000. gada 12. oktobra spriedums lietā C-314/98 *Snellers* (*Recueil*, I-8633. lpp., 59. punkts).

56 — Šajā sakarā skat. 2003. gada 23. septembra spriedumu lietā C-192/01 Komisija/Dānija (*Recueil*, I-9693. lpp., 48. punkts).

57 — Skat. 2002. gada 24. oktobra spriedumu lietā C-121/00 *Hahn* (*Recueil*, I-9193. lpp., 40. punkts).

58 — Šajā sakarā būtu jānorāda, ka attiecībā uz arsēna lietošanas nosacījumiem koksnes aizsardzībai, ņemot vērā Toksikoloģijas, ekotoksikoloģijas un vides zinātniskajai komitejai nodoto riska novērtējumu, Komisijas 2003. gada 6. janvāra Direktīvā par arsēna tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem (Padomes Direktīvas 76/769/EEK desmitais pielāgojums tehnikas attīstībai) (OV L 4, 9. lpp.) tika noteikti stingri ierobežojoši pasākumi.

59 — Šajā sakarā skat. 1998. gada 5. maija spriedumu lietā C-157/96 *National Farmers' Union* u.c. (*Recueil*, I-2211. lpp., 63. punkts) un iepriekšminēto spriedumu lietā Komisija/Dānija (49. punkts).

ražošanas tehnoloģija, ko izmanto uzņēmums, kurš ir atkritumu saņēmējs Itālijā, efektīvi nodrošinātu pārstrādes (reģenerācijas) procesā iesaistīto darbinieku aizsardzību un ļautu attīrīt minētās skaidu plātnes no arsēna vai samazināt arsēna saturu līdz līmenim, kas ir zemāks par Vācijas noteikumos paredzēto robežvērtību.

68. Nepiekrītu *Wood Trading* viedoklim, ka praksē nav iespējams veikt šādu izvērtējumu. Kā jau norādīts iepriekš, paziņojumam atbilstošajā kravas pavadzīmē, kas jāpārsūta nosūtītāja kompetentajai iestādei un citām kompetentajām iestādēm, ir iekļaujamas vairākas ziņas par pārstrādes (reģenerācijas) kārtību. Turklāt saskaņā ar Regulas 6. panta 4. un 6. punktu nosūtītāja kompetentā iestāde var pieprasīt paziņotājam sniegt papildu informāciju un dokumentus, kā arī iesniegt ar saņēmēju uzņēmumu noslēgto līgumu par atkritumu pārstrādi (reģenerāciju). Turklāt paziņotājam, kam jānoslēdz minētais līgums, pēc loģikas būtu jāspēj pierādīt, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) atbilst nosūtīšanas valstī spēkā esošajās normās paredzētajām prasībām. Nepieciešamības gadījumos ir jābūt iespējai organizēt viedokļu apmaiņu starp nosūtītāja kompetento iestādi un paziņotāju par šo jautājumu.

Šī kontrole un viedokļu apmaiņa ir vieglāka īpaši gadījumos, kad, tāpat kā apskatāmajā lietā, nosūtīšanas valsts, piemērojot Regulas 3. panta 8. punktu un 6. panta 8. punktu, ir nolēmusi, ka nosūtītāja kompetentajai iestādei pašai ir jāpaziņo citām kompetentajām iestādēm un saņēmējam par plānoto pārvadājumu, jo šinī gadījumā iestādei ir papildu laiks, pirms tā pārsūta paziņojumu [60].

69. Pabeidzot šo analīzi, būtu lietderīgi vēl piebilst, ka atbilde, ko iesaku sniegt uz izskatītajiem jautājumiem, pēc pirmā acu uzmetiena nebūtu citāda arī gadījumā, ja uz attiecīgo atkritumu pārstrādi (reģenerāciju) attiektos saskaņošanas pasākums Kopienas līmenī un ja saskaņā ar EKL 176. pantu galamērķa dalībvalsts uzturētu spēkā vai ieviestu stingrākus aizsargpasākumus. Manuprāt, arī šādā gadījumā nosūtītāja kompetentā iestāde būtu tiesīga iebilst pret plānoto pārvadājumu, kas ir pretrunā ar tās valsts

60 — Apskatāmajā lietā nosūtītāja kompetentā iestāde saņēma kravas pavadzīmi 1999. gada 23. novembrī un pārsūtīja to galamērķa kompetentajai iestādei tikai 2000. gada 1. februārī. Nolēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu es neatradu paskaidrojumu, kāpēc nosūtītāja kompetentā iestāde ir aizkavējusi šo paziņošanu. Savos 2004. gada 15. jūlija secinājumos Tiesā izskatāmajā lietā C-472/02 *Siomab* es norādīju, ka termiņš, kādā nosūtītāja kompetentajai iestādei jāpārsūta paziņojums citām kompetentajām iestādēm un kravas saņēmējam, nedrīkst pārsniegt termiņu, kāds noteikts galamērķa kompetentajai iestādei ar Regulas 7. panta 2. punktu.

noteikumiem, ar tādu pašu nosacījumu, ka tiek ievērots samērīguma princips.

70. Ņemot vērā visus minētos apsvērumus, es iesaku uz trešo prejudiciālo jautājumu un uz piektā prejudiciālā jautājuma beigu daļu atbildēt, ka Regulas 7. panta 4. punkta a) apakšpunkta pirmais un otrais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka nosūtītāja kompetentā iestāde var pamatot savu iebildumu pret plānoto pārstrādi (reģenerāciju) galamērķa valstī ar kritērijiem vai valsts normatīvajiem aktiem, kas piemērojami šīs iestādes valstī, pat ja tie ir stingrāki nekā tie, kas ir spēkā galamērķa valstī, ar nosacījumu, ka tiek ievērots samērīguma princips.

V — Secinājumi

71. Ņemot vērā iepriekšminētos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem sniegt šādas atbildes:

"1. 7. panta 4. punkta a) apakšpunkts Padomes 1993. gada 1. februāra Regulā (EEK) Nr. 259/93 par uzraudzību un kontroli attiecībā uz atkritumu pārvadājumiem Eiropas Kopienā, ievešanu tajā un izvešanu no tās, kurā grozījumi ir izdarīti ar Komisijas 1998. gada 18. maija Lēmumu 98/368/EK, ir jāinterpretē tādējādi, ka

iebildumi pret pārstrādei (reģenerācijai) paredzēto atkritumu pārvadājumu saistībā ar apstākļiem, kādos ir veicama šī pārstrāde (reģenerācija), var balstīties, pirmkārt, uz minētā noteikuma pirmo ievilkumu, pamatojot iebildumu ar to, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) pārkāpj prasību, kas izriet no 4. panta Padomes 1975. gada 15. jūlija Direktīvā 75/442/EEK par atkritumiem, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 1991. gada 18. marta Direktīvu 91/156/EEK un ar Komisijas 1996. gada 24. maija Lēmumu 96/350/EK, saskaņā ar kuru atkritumi jāpārstrādā (jāreģenerē) tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku veselība un lai nekaitētu videi, un, otrkārt, tie var balstīties uz minētā noteikuma otro ievilkumu, pamatojot iebildumu ar to, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) ir pretrunā ar valsts normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz vides aizsardzību, sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai veselības aizsardzību.

2. Nosūtītāja kompetentajai iestādei ir jāceļ iebildums pret atkritumu pārvadājumu saistībā ar apstākļiem, kādos ir veicama pārstrāde (reģenerācija), ja šī iestāde uzskata, ka plānotā pārstrāde (reģenerācija) galamērķa valstī var radīt kaitējumu cilvēku veselībai vai videi.

3. Nosūtītāja kompetentā iestāde var pamatot šādu iebildumu ar kritērijiem vai valsts normatīvajiem aktiem, kas piemērojami šīs iestādes valstī, pat ja tie ir stingrāki nekā tie, kas ir spēkā galamērķa valstī, ar nosacījumu, ka tiek ievērots samērīguma princips."